

“Europska unija - izbliza”

Priručnik za djecu i mlade

Izdavač: **Fondacija tuzlanske zajednice**

Za izdavača: **Jasna Jašarević**, izvršna direktorica

U saradnji sa: **Rosa Luxemburg Foundation**

Priručnik pripremio i prilagodio: **Mirza Ćatibušić**

Ilustracije: **Mario Ramos**- „Europe in 12 lessons“

Literatura: **Pascal Fontaine**- „Europe in 12 lessons“

[http:// europa.eu.int/comm/publications](http://europa.eu.int/comm/publications)

[http:// eurunion.org](http://eurunion.org).....

<http://dei.gov.ba>.....

Sadržaj

- ☆ Zašto Europska unija?
- ☆ Historijski koraci.
- ☆ Proširenje.
- ☆ Kako funkcioniše Unija?
- ☆ Prema društvu utemeljenom na znanju.
- ☆ Kakva budućnost očekuje Europu?
- ☆ Put do članstva
- ☆ Bosna i Hercegovina i EU.
- ☆ Volontirati, studirati u EU.
- ☆ Sažetak

Zašto Europska Unija?

Mir

Ideja ujedinjene Europe nekad je bila samo san u mislima filozofa i vizionara. Na primjer, Victor Hugo zamišljao je 'ujedinjene države Europe' nadahnute humanističkim idealima. San su uništila dva strašna rata koja su harala kontinentom tokom prve polovice 20.stoljeća. No iz krhotina Drugog svjetskog rata izniknula

je nova nada. Narodi koji su odoljeli totalitarizmu tokom rata bili su odlučni da dokrajče međunarodnu mržnju i rivalstvo Europi te da izgrade trajan mir između prijašnjih neprijatelja. Između 1945. i 1950. godine nekolicina hrabrih državnika, između ostalih, Konrad Adenauer, Winston Churchill, Alcide de Gasperi i Robert Schuman odlučili su uvjeriti svoje narode da započnu novo razdoblje. U zapadnoj Europi trebao je nastati novi poredak, utemeljen na zajedničkim interesima njenih naroda i narodnosti, a na temelju ugovora koji bi garantovali vladavinu

prava jednakost među državama.

Ovaj odvažan i velikodušan pokret dao je ogroman uspjeh. Bio je to početak više od pola stoljeća duge i mirne saradnje između država članica Europske zajednice. Ugovorom iz Maastrichta 1992. godine ojačana su tijela Zajednice i date su im šire ovlasti. Tako je rođena Europska unija (EU).

Sigurnost i zaštita

Europa se uvijek mora baviti problemima sigurnosti i zaštite. Te se stvari nikad ne smiju uzimati kao da su same po sebi razumljive. Svaki novi korak u svjetskom razvoju ne donosi sa sobom samo prednosti nego i rizik. EU treba poduzeti efikasne korake za osiguranje sigurnosti i zaštite država članica. Unutrašnja i vanjska sigurnost dvije su strane jedne medalje. Drugim riječima, EU se mora boriti protiv terorizma i organizovanog kriminala - što znači da policije svih država EU-a moraju tijesno sarađivati. Jedan od novih izazova Europe je učiniti Europu područjem slobode, sigurnosti i pravde, gdje svatko ima jednak pristup pravdi i jednako je zaštićen zakonom.

Privredna i socijalna solidarnost

Europska unija stvorena je za postizanje političkih ciljeva, ali njena dinamičnost i uspjeh proizlaze iz njenih privrednih temelja - 'jedinственog tržišta, koje su stvorile države članice EU-a, i jedinstvene valute (eura), koji se koristi u dvanaest država.

U državama EU-a živi manji postotak svjetskog stanovništva. Države se moraju stalno okupljati ako žele osigurati privredni rast i sposobnost da konkurišu drugim velikim privredama na svjetskoj sceni.

Historijski koraci

Današnja Europska unija rezultat je svih onih koji su marljivo radili za ujedinjenu Europu. EU je izgrađena na njihovim konkretnim postignućima. Ni u jednoj drugoj svjetskoj regiji suverene države nisu udružile svoje suverenitete do tog razmjera i na toliko mnogo područja od suštinske važnosti za svoje građane. EU je stvorila jedinstvenu valutu i dinamično zajedničko tržište na kojemu se osobe, usluge, roba i kapital slobodno kreću. Kroz društveni napredak i pravedno tržišno natjecanje ide se prema se tome da u prednostima ovog jedinstvenog tržišta uživa što više ljudi.

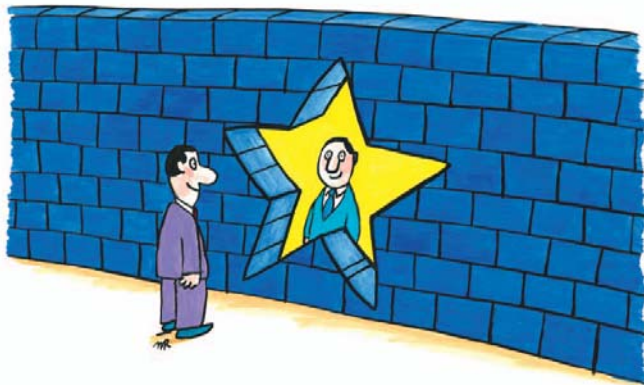
Osnovni postulati Europske unije izneseni su u nizu ugovora:

- ★ Pariški ugovor, koji je 1951. godine uspostavio Europsku zajednicu za ugljen i čelik (ECSC)
- ★ Rimski ugovori, koji su 1957. godine uspostavili Europsku ekonomsku zajednicu (EEC)
- ★ i Europsku zajednicu za atomsku energiju (Euratom).

Ti osnivački ugovori postupno su se nadopunjavali:

- ★ Jedinostvenim europskim aktom (1986.)
- ★ Ugovorom o Europskoj uniji (Maastricht, 1992.)
- ★ Ugovorom iz Amsterdama (1997.) i
- ★ Ugovorom iz Nice (2001.).

Ti su ugovori skovali vrlo jake pravne veze između država članica Europske unije. Zakoni Europske unije izravno utječu na građane Europske unije i daju im specifična prava. Prvi korak europskih integracija učinjen je uspostavljanjem zajedničkog tržišta ugljena i čelika između šest zemalja (Belgija, Savezna Republika Njemačka, Francuska, Italija, Luksemburg i Nizozemska). U periodu nakon Drugog svjetskog rata cilj je bio da se osigura mir među pobjedničkim i pobijeđenim narodima Europe. Saradnja u zajedničkim institucijama povezala ih je kao jednake. Tada je šest država odlučilo da izgradi Europsku ekonomsku zajednicu (EEC) utemeljenu na zajedničkom tržištu široke palete proizvoda i

usluga. Carine između šest država potpuno su ukinute 1. jula 1968. godine, a zajednička politika, posebno trgovinska i poljoprivredna, uspostavljena je tokom šezdesetih godina. Kasnije se zajednici pridružuju Danska, Irska i Velika Britanija (1973), a zatim Grčka (1981), Španija i Portugal (1986). Istodobno, EEC je

počinjala igrati sve važniju međunarodnu ulogu. S državama Afrike, Kariba i Pacifika (AOP države) potpisala je niz konvencija o pomoći i trgovini (Lomé I, II, III i IV, 1975. - 1989.), koji su u junu 2000. godine doveli do Sporazuma iz Cotonoua. Instrumenti poput tog omogućuju Europi, kao vodećoj svjetskoj trgovačkoj sili, da djeluje - te da bude zapažena kako djeluje - na međunarodnoj sceni. Krajnji je cilj Europske unije da primjenjuje zajedničku vanjsku i sigurnosnu politiku. Politička slika Europe bitno se izmijenila padom Berlinskog zida 1989. godine. To je dovelo do ponovnog ujedinjenja Njemačke 3. oktobra 1990. godine te do uspostave demokratije u državama srednje i istočne Europe koje su se otrgnule sovjetskoj kontroli. U međuvremenu, mijenjale su se i Europske zajednice. Države članice pregovarale su o novom ugovoru, koji je u decembru 1991. godine u Maastrichtu usvojilo Europsko vijeće (tj. njihovi predsjednici i/ili premijeri). Taj 'Ugovor o Europskoj uniji' stupio je na snagu 1. novembra 1993. godine. EEC jednostavno je preimenovana u 'Europsku zajednicu' (EC). Pridruživanjem područja međuvladinih suradnja postojećem sustavu Zajednice, ambicioznim Ugovorom je stvorena Europska unija (EU).

Ugovor je postavio i nove ambiciozne ciljeve za države članice: monetarnu uniju do 1999. godine, europsko državljanstvo, nove zajedničke politike - uključujući zajedničku vanjsku i sigurnosnu politiku (CFSP) - te aranžmane za unutarnju sigurnost. Nova europska dinamika i

promjena geopolitike na kontinentu naveli su nove tri članice - Austriju, Finsku i Švedsku - da se 1. januara 1995. godine pridruže EU-u. Unija je tada imala 15 država članica i bila je na putu prema svome do tada najspektakularnijem postignuću - da nacionalne valute zamijeni jedinstvenom europskom valutom, eurom. Od 1. januara 2002. godine u opticaj su stavljene euro novčanice i

kovanice u 12 država. Euro je sada važna svjetska valuta, koja ima status sličan onom američkog dolara. U isto vrijeme, nezaposlenost i rastući troškovi penzionog osiguranja vrše pritisak na države članice pa je reforma još potrebna. Glasači sve više pozivaju svoje vlade da nađu praktična rješenja tih problema. Tek što je Europska unija narasla na 15 država članica, već je novih 12 počelo kucati na njena vrata. EU je pozdravila mogućnost da pomogne u stabilizaciji europskog kontinenta te da proširi koristi od ujedinjenja Europe na te mlade demokratije. Pregovori su dovršeni 13. prosinca 2002. godine u

Kopenhagenu. 2004. godine Europska unija ima 25 država članica, a nastavit će rasti kako joj se u nadolazećim godinama budu pridruživale ostale zemlje. Vlade država članica, kojoj god političkoj boji pripadale, znaju da je doba apsolutnog suvereniteta prošlost i da samo ujedinjenjem snaga i slijedom "sudbine koja se odsad dijeli" (citirat ćemo Ugovor o ECSC) njeni drevni narodi mogu nastaviti

društveni i privredni napredak te održati svoj uticaj u svijetu. Integracije su uspjele prevladati prastaro neprijateljstvo između europskih država. Stavovi nadmoćnosti i upotreba sile prilikom rješavanja međunarodnih razlika zamijenjeni su 'Metodom zajednice', zajedničkim radom i saradnjom. Ta metoda, koja uravnotežuje nacionalne interese sa zajedničkim interesom i poštuje nacionalne različitosti stvarajući identitet Unije, danas je vrijednija nego ikada.

Proširenje

Europsko vijeće je donijelo tri glavna kriterija koje države kandidati moraju zadovoljiti prije nego pristupe EU-u:

- ☆ Prvo, politički kriterij: države kandidati moraju imati stabilne institucije koje garantuju demokratiju, vladavinu prava, ljudska prava te poštovanje i zaštitu nacionalnih manjina.
- ☆ Drugo, ekonomski kriterij: države kandidati moraju imati tržišnu privredu koja djeluje kao takva te moraju biti u stanju da se uhvate u koštac s pritiskom konkurencije i tržišnih snaga unutar Unije.

Treće, kriterij mogućnosti preuzimanja obaveza članstva u EU-u, uključujući prihvatanje ciljeva političke, privredne i monetarne unije. To znači da države kandidati moraju usvojiti cjelokupno zakonodavstvo EU poznato pod nazivom

acquis communautaire. Može li bilo koja država, odakle god bila, podnijeti zahtjev za članstvo i početi pregovore jer udovoljava političkim i ekonomskim kriterijima utvrđenim u Kopenhagenu? Naravno, države zapadnog Balkana, kao što su Albanija, **Bosna i Hercegovina**, Hrvatska, Makedonija, Crna gora i Srbija, mogu podnijeti zahtjev kada postignu političku stabilnost te udovolje kriterijima iz Kopenhagena. Zaista je u

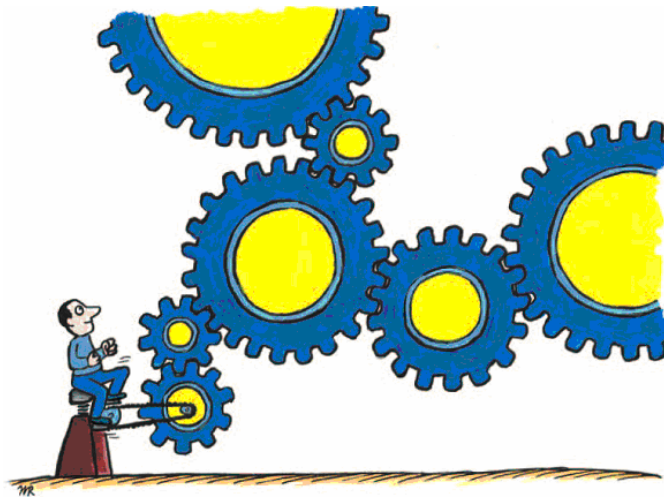
interesu EU-a da promoviše stabilnost u regijama koje joj leže na pragu. Proširenje pomiče i proširuje granice Unije. A upravo zemlje koje se nađu na krajnjim granicama EU moraće da budu istinski članovi EU porodice kao i zemlje osnivači iz centralne Europe.

Kako funkcioniše Unija?

Europska unija više je od konfederacije država, ali nije ni federacija. Ona je, ustvari, nešto sasvim novo i historijski jedinstveno. Njen politički sistem stalno je evoluirao proteklih pedeset godina, a temelji se na nizu ugovora - onih koji su potpisani u Parizu i Rimu tokom pedesetih godina te na ugovorima iz Maastrichta, Amsterdama i Nice, koji su sklopljeni devedesetih godina. Prema tim ugovorima, države članice Unije prenose dio svog nacionalnog suvereniteta na institucije koje dijele i predstavljaju njihov nacionalni, ali i kolektivni interes.

Ugovori čine ono što se naziva 'primarno' zakonodavstvo. Iz njega proizlazi velika količina 'sekundarnog' zakonodavstva, koje ima direktan uticaj na svakodnevni život građana Europske unije. Uglavnom se sastoji od uredbi, direktiva i preporuka.

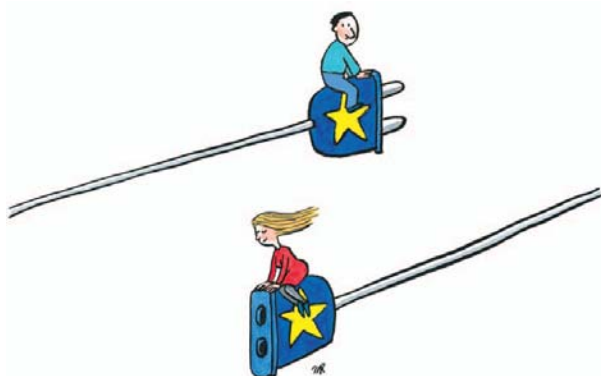
Ti zakoni, uz opštu politiku EU-a, rezultat su odluka koje donose tri tijela:

- ★ Vijeće Europske unije (koje predstavlja države članice)
- ★ Europski parlament (koji predstavlja građane)
- ★ Europska komisija (politički nezavisno tijelo koje zastupa zajedničke europske interese).

Prema društvu utemeljenom na znanju.

Čelnici Europske unije shvatili su da moraju modernizovati europsku ekonomiju kako bi sačuvali konkurentnost u odnosu na Ameriku i ostale vodeće privrede u svijetu. Na sastanku u Lisabonu u martu 2000.godine Europsko vijeće postavilo je Uniji vrlo ambiciozan cilj: da u roku od deset godina postanu

“najkonkurentnije i najdinamičnije društvo na svijetu, koje se temelji na ekonomiji znanja, s tendencijom porasta razvoja, praćeno kvalitetnijim i boljim poslovima te većom socijalnom povezanošću”. Čelnici Unije takođe su se dogovorili o strategiji postizanja tih ciljeva. “Lisabonska strategija” obuhvaća istraživanje, obrazovanje, usavršavanje, pristup Internetu i poslovanje Internetom. Ta strategija takođe podrazumijeva reformu europskog sistema socijalne zaštite. Ti su sistemi jedna od najvećih vrijednosti Europe: omogućuju društvu da prihvati promjene koje moraju biti podnošljive kako bi njihove blagodati mogle koristiti buduće generacije.

Europsko vijeće sastaje se svako proljeće kako bi utvrdilo napredak u provođenju Lisabonske strategije. Jedan od prioriteta je ulaganje u ljude, glavno bogatstvo Europe, i njihovo usavršavanje. Europska unija prepoznala je važnost obrazovanja i cjeloživotnog učenja, potrebe za učenjem više stranih jezika i posjedovanjem tehnoloških vještina.

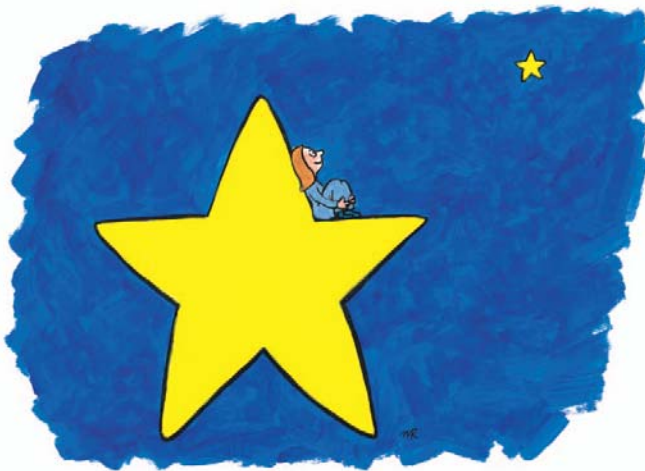

Budućnost Europske unije

„Doći će dan kada će se svi narodi ovog kontinenta, a da pritom ne izgube svoja razlikovna obilježja ni slavnu jedinstvenost, ujediniti u viši oblik zajedništva i stvoriti europsko bratstvo. Doći će dan kada će tržišta otvorena za ideje predstavljati jedini front. Doći će dan kada će glasovi s biračkih mjesta zamijeniti metke i bombe.“

Victor Hugo izgovorio je te proročanske riječi 1849. godine. Trebalo je proći više od stoljeća da se njegova utopijska proročanstva ostvare.

Europa je konačno uspjela pomiriti svoju historiju sa svojim geografijom. U periodu od 2009. do 2015. trebalo bi doći do daljnjih proširenja Europske unije. U međuvremenu, njeni čelnici pažljivo slušajući javno mnijenje - trebat će odlučiti gdje će se na kraju povući geografske, političke i kulturne granice Unije.

Iako su institucije EU-a dokazale svoju vrijednost, moraju se prilagoditi kako bi se mogle uhvatiti u koštac s rastućim brojem zadataka koje će treba obavljati kako ona bude rasla. Što je više država članica, jače su centrifugalne sile koje bi je mogle rastrgati. Kratkoročna posmatranja nacionalnih interesa mogla bi vrlo lako izbaciti iz kolosijeka dugoročne prioritete Unije kao cjeline. Stoga svako ko učestvuje u toj avanturi bez premca, mora preuzeti svoju odgovornost i djelovati tako da sistem institucija EU-a nastavi efikasno djelovati.

Put do članstva...

Država koja se želi pridružiti EU podnosi zahtjev za članstvo Vijeću, koje traži od nadležne komisije da procijeni sposobnost države podnosioca zahtjeva da ispuni uslove za članstvo. Ako komisija da pozitivno mišljenje i ako se Vijeće jednoglasno saglasi s tim, pregovori mogu formalno početi između države kandidatkinje i država članica. Države kandidatkinje moraju pokazati da će u potpunosti biti sposobne da igraju ulogu članice - nešto što zahtijeva široku podršku njihovih građana kao i

političko, zakonsko i tehničko ispunjavanje standarda i normi EU. EU provodi opsežnu proceduru odobravanja pristupa kojom se osigurava da nove članice pristupe Uniji samo onda kada su ispunile sve zahtjeve i samo uz pristanak institucija EU i vlada država članica EU i države koje se prijem tiče. Države koje se žele pridružiti EU mogu ići naprijed iz jedne u drugu fazu procesa samo onda kada su ispunjeni svi uslovi iz svake faze. Na ovaj način izgledi za pristupanje djeluju kao moćan podsticaj reformama. Politika EU o proširenju osigurava da pristup donese, istovremeno, korist i za EU i za državu koja joj se želi pridružiti. Pregovori se posebno zaključuju sa svakom državom kandidatkinjom, a njihova brzina zavisi od brzine kojom država provodi reforme i usklađivanje sa zakonima EU. To je vrlo specifičan instrument u kojem su dati detalji, vremenski okviri i troškovi za ispunjavanje svake prioritetne oblasti koju je EU definirala u Pristupnom partnerstvu. Kada je Ugovor o pristupanju potpisan, država kandidatkinja postaje "pristupna država" i ima pravo na privremene privilegije do pristupanja kada postaje država članica. Pristupna država može davati komentare o nacrtima prijedloga, saopćenja, preporuka i inicijativa EU i dobiva status "aktivnog posmatrača" tijela i agencija EU, koji joj daje pravo da učestvuje u raspravama ali ne i pravo glasa. Onda kada je proces ratifikacije zaključen, ugovor stupa na snagu dogovorenog datuma i pristupna država postaje država članica.

Bosna i Hercegovina i EU.

Opšte političke odrednice naše zemlje

Bosna i Hercegovina je po svom državnom uređenju jedinstvena u svijetu. Njeno uređenje je republičkog karaktera, iako BiH ne funkcionira niti se definiše kao republika zbog složenosti jedinica na koje se dijeli (entiteti i kantoni). Nezavisnost je stekla 5. aprila 1992., nakon što se referendumom o nezavisnosti odvojila od SFRJ, iz koje su prethodno istupile Slovenija, Hrvatska i Makedonija.

Vlada se po trenutnom ustavu počela sastavljati od 14. decembra 1995. godine nakon potpisivanja Daytonskog mirovnog sporazuma, koji je zaustavio agresiju na BiH. Glavni grad zemlje je Sarajevo. Predsjedništvo Bosne i Hercegovine sastoji se od tri člana, iz svakog konstitutivnog naroda po jedan, koji se izmjenjuju na mjestu predsjednika predsjedništva svakih 8 mjeseci. Njih direktno bira narod: Federacija bira predstavnika Bošnjaka i

predstavnik Hrvata, a Republika Srpska bira predstavnika Srbina. Član predsjedništva sa najviše glasova obično postaje prvi predsjednik. Mandat traje 4 godine. Predsjedavajućeg Vijeća ministara imenuje predsjedništvo, a odobrava Parlamentarna skupština. Predsjedavajući zatim imenuje ministre. Parlamentarna skupština je zakonodavno tijelo Bosne i Hercegovine. Ona se sastoji od dva doma: Dom naroda i Predstavnički dom. Ustavni sud Bosne i Hercegovine je najviša i konačna instanca u pravnim pitanjima i broji devet članova: četiri se biraju iz Predstavničkog doma Federacije, dva se biraju iz Narodne skupštine Republike Srpske, a tri člana bira predsjednik Evropskog suda za ljudska prava nakon konzultacija sa Predsjedništvom zemlje.. Evropski parlament bira visokog predstavnika. Visoki predstavnik u BiH zadužen je za nadgledanje procesa ostvarivanja Daytonskog sporazuma te da po potrebi reaguje i iskoristi Bosne ovlasti koje mu dopuštaju smjene, odluke i uredbe.

Europske institucije u BiH.

EUSR - Specijalni predstavnik EU (EUSR) za Bosnu i Hercegovinu ima centralnu ulogu u promoviranju ukupne političke koordinacije EU u BiH. Specijalni predstavnik ujedno je i visoki predstavnik međunarodne zajednice u BiH.

EUFOR - U decembru 2004. EU je počela vojnu mirovnu operaciju u BiH zamijenivši Misiju NATO-a. Ključni zadaci ove misije su podrška Međunarodnom krivičnom sudu za ratne zločine počinjene na prostoru bivše Jugoslavije (ICTY) i relevantnim zvaničnicima, a podrška uključuje hapšenje osumnjičenih za ratne zločine, te stvaranje sigurnog okruženja u kojem policijske snage mogu djelovati protiv organiziranog kriminala.

EUPM - Kao dio pristupa šire vladavine zakona u BiH i u regiji, Policijska misija Evropske unije (EUPM) osnovana je u januaru 2003. godine kao zamjena za Međunarodne policijske snage UN-a (IPTF). EUPM ima cilj da formira održive, profesionalne i multietničke policijske snage u BiH, koje će djelovati u skladu s najboljim evropskim i međunarodnim standardima.

EUMM - Primarni cilj Monitoring misije Evropske unije (EUMM) je, kroz prikupljanje informacija i analizu aktivnosti, davanje doprinosa formuliranju djelotvorne politike EU prema Zapadnom Balkanu. Posebno težište EUMM-a je praćenje političkog razvoja i unapređenje sigurnosti, nadgledanje granica, kao i praćenje rješavanja međuetničkih pitanja i povratka izbjeglica.

★ Ključni događaji u odnosima BiH i EU.

- **April 1992:** Odnosi Bosne i Hercegovine i Evropske unije počinju se razvijati međunarodnim priznavanjem RBiH kao nezavisne i suverene države.
- **Novembar 1995:** Dejtonski (Pariški) mirovni sporazum je zaustavio rat i uspostavio dva entiteta u Bosni i Hercegovini: Federacija BiH i Republika Srpska.
- **1997:** Regionalni pristup. Vijeće ministara Evropske unije postavlja političke i ekonomske uslove za razvoj bilateralnih odnosa. Bosna i Hercegovina uživa autonomne trgovinske povlastice.

- **1998:** Uspostavljanje EU/BiH Konsultativne radne grupe (Consultative Task Force-CTF) koja obezbijeduje tehničku i stručnu pomoć u području administracije, regulatornog okvira i politike.
- **Maj 1999:** Proces stabilizacije i pridruživanja (Stabilisation and Association Process- SAP). SAP nudi jasnu mogućnost integracije za Bosnu i Hercegovinu kao i druge četiri zemlje regiona u EU strukturu.
- **Juni 1999:** Usaglašen Pakt stabilnosti, politički dokument kojim je strateški cilj stabilizacija u jugoistočnoj Evropi putem približavanja zemalja regije evroatlanskim integracijama te jačanja regionalne saradnje. U Sarajevu u julu 1999. godine održan Samit šefova zemalja i vlada Evrope, Kanade, Japana i SAD-a na kome je podržano i ozvaničeno osnivanje Pakta stabilnosti
- **Mart 2000:** Objavljivanje EU mape puta (Road Map). Ovaj dokument uspostavlja 18 ključnih uslova koje Bosna i Hercegovina treba da ispuni kako bi se pristupilo izradi Studije izvodljivosti (Feasibility Study) za otpočinjanje pregovora o Stabilizaciji i pridruživanju.
- **2000:** Produženje bescarinskog pristupa proizvoda iz Bosne i Hercegovine tržištu Evropske unije.
- **Decembar 2000:** Vijeće donosi uredbu 2666/2000 o programu pomoći EU za obnovu, razvoj i stabilizaciju - CARDS. Programa tehničke pomoći Evropske unije za obnovu, razvoj i stabilizaciju namijenjen Albaniji, Bosni i Hercegovini, Federalnoj Republici Jugoslaviji, Hrvatskoj i Makedoniji
- **Decembar 2002:** Evropska komisija saopštila da su smjernice Mape puta o približavanju Evropskoj uniji uglavnom ispunjene.
- **Novembar 2003:** Evropska komisija usvojila prijedlog Izvještaja o spremnosti Bosne i Hercegovine za otpočinjanje pregovora sa Evropskom unijom o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju
- **Mart 2004:** Evropska unija se odlučuje na prvo Evropsko partnerstvo za Bosnu i Hercegovinu
- **Novembar 2005:** 25. novembra u Sarajevu su zvanično pokrenuti pregovori o SSP-u
- **Januar 2006:** Održan prvi sastanak Monitoring reformskog procesa (RPM), zamjenjujući Konsultativno radno tijelo
- **Januar 2007:** Uspostavljen instrument predpristupne pomoći (IPA), namijenjen za sve predpristupne aktivnosti, koji finansira Evropska komisija
- **Novembar 2007:** Okončani tehnički pregovori o SSP-u, a parafiranje i potpisivanje zavisi od od ispunjenja političkih uslova
- **Decembar 2007:** 4. decembra parafiran SSP

- **Februar 2008:** 20. februara potpisan Okvirni sporazum o pravilima saradnje za provedbu finansijske podrške Evropske komisije BiH u okviru Instrumenta za predpristupnu pomoć
- **April 2008:** Stekli se politički uvjeti za potpisivanje SSP
- **Juni 2008 :** 16. juna potpisan Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju
- **Juli 2008:** 1. jula stupa na snagu Privremeni sporazum
- **Novembar 2008.:** 6. novembra Predsjedništvo BiH ratifikovalo Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju
- **Novembar 2008.:** Mađarska i Estonija ratifikovale Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju
- **Decembar 2008.:** Slovenija ratifikovala Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju

Volontirati, studirati u EU

Želite obrazovanje koje će vam, uz fakultetsko, pružiti i životno iskustvo, a uz to i veće mogućnosti zaposlenja? Ne bojite se novih iskustava, želite usavršiti strani jezik, upoznati nove kulture, steći nove prijatelje?

Studirajte u zemljama EU - mogućnosti su velike, samo se treba dobro informisati. Članice Europske Unije proteklih su godina

ojačale saradnju po pitanju studiranja, kroz program 'Education and Training 2010. work programme'. Ovaj program integriše prethodne inicijative vezane uz obrazovanje na nivou EU, uključujući stručno obrazovanje u okviru Kopenhaškog i Bolonjskog procesa, koji su ključni za razvoj visokog školstva u EU.

★ Erasmus Mundus

Program Erasmus Mundus nudi podršku za postdiplomske studije studentima sa Zapadnog Balkana na fakultetima u zemljama članicama Europske Unije. Ovaj visokokvalitetni program na nivou magisterija u gotovo svim akademskim disciplinama finansira do 150 studenata. Program Erasmus Mundus External Cooperation Window nudi finansijsku podršku u obliku 600 stipendija za mobilnost za studente, istraživače i akademsko osoblje. Ovaj program provodi se stvaranjem centara izvrsnosti na visokim školama kroz združene diplomske studije (Master programmes), te omogućava stipendiranje studenata i profesora koji su uključeni u neki diplomski studij kojem je EU dodijelila certifikat 'Erasmus Mundus', a koji se provodi isključivo na univerzitetima Europske Unije.

★ Viza za studiranje

Nakon što prime službenu potvrdu o prijemu na združeni diplomski studij Erasmus Mundus, studenti moraju dobiti vizu za studiranje u Europi. Sve informacije u vezi dobivanja vize mogu se dobiti u Delegaciji Europske komisije u zemljama partnerima EU i konzulatima i ambasadama zemalja članica Europske Unije.

Za sve što vas zanima o programu Erasmus Mundus, možete pogledati na njihovoj stranici: <http://ec.europa.eu/education>.

Sporazumi o olakšavanju viznog režima između EU i Albanije, Bosne i Hercegovine, Bivše jugoslavenske republike Makedonije, Crne Gore i Srbije stupili su na snagu 1. januara 2008. Oni bi trebalo olakšati izdavanje kratkoročnih viza za studente iz tih zemalja uz sniženu naknadu od 35 eura po zahtjevu.

Korisni linkovi:

- € <http://europa.eu/> (službene stranice Europske unije)
- € <http://www.eubih.org/> (službene stranice EU misije u BiH)
- € <http://www.esib.org/> (Unija sudenata EU)
- € <http://www.mladiinfo.com> (portal za mlade)
- € <http://www.dei.gov.ba> (direkcija za Europske integracije BiH)

Adrese:

(Direkcija za evropske integracije)

TRG BiH 1, 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina

tel.: +387 33 703 153

fax: +387 33 703 198

e-mail: press@dei.gov.ba

Volontiranje

Zainteresovan si za učenje novih vještina, a pritom pomažući drugima?

Volontiranje nas povezuje s drugim ljudima, ponekad i kulturama, a pritom možeš steći neprocjenjivo iskustvo kojim napreduješ i utičeš na daljnji razvoj svoje buduće karijere. Time dobijaš priliku osjetiti druge kulture, upoznati ljude iz drugih zemalja, naučiti neke nove vještine, dati svoj doprinos u promovisanju mira u svijetu, učiniti nešto korisno za sebe i druge. A sve to uz mnogo zabave.

Izaberi volontersku aktivnost u nekoj daljoj zemlji, ili nekoj koja je bliže vama.

Ove stranice pružaju uvid u mogućnosti volontiranja u EU putem postojećih programa kao što su: European Voluntary Service (EVS), Youth Exchanges and Work Camps:

Udruženje Evropskih organizacija za usluge volontiranja

Ova grupa predstavlja međunarodne organizacije koje provode projekt međunarodnog volontiranja.

Uključuje detaljno prezentovanu mrežu organizacija i koristan popis svojih članica.

<http://www.alliance-network.org> [EN]

Europski volonterski centar

Europska grupacija organizacija nacionalnih i regionalnih volonterskih centara diljem Europe, koja promovira volonterstvo na europskom nivou. Pruža informacije o mogućnostima razvoja unutar EU.

<http://www.cev.be/index.htm> [EN][FR]

Međunarodno udruženje volonterskih programa

Pretražite mogućnosti na internetu i pročitajte praktične informacije i savjete o volontiranju općenito. Prijavite se za mjesečni newsletter ili provjerite često postavljana pitanja.

<http://www.volunteerinternational.org/> [EN]

Sažetak

Ovaj priručnik treba svome čitaocu poslužiti kao detaljan asistent u upoznavanju sa Europskom unijom, njenim nastankom, razvojem i perspektivom. Bosna i Hercegovina trenutno prolazi kroz trnovit put do EU. Samo informisan i obrazovan građanin i mlad čovjek može doprinijeti da taj put bude što kraći i lakši. Koliko god nam se činila daleko, EU će doći i trebamo je spremno dočekati, kako to nama, pravim domaćinima, i dolikuje.

Autor